

Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in het Brussels Gewest

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	8
2.1 Totale bevolking	8
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	9
2.3 Huishoudens	11
2.4 Multiculturaliteit	14
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	16
3.1 Socio-economische status van de bevolking	16
3.2 Arbeidsmarkt	18
3.3 Inkomen en inkomensbron	20
4 GEZONDHEID	29
4.1 Algemene gezondheidstoestand	29
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	33
5 OPLEIDING	38
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	38
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	39
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	40
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	41
7 WOORDENLIJST	42
COLOFON	47

Fiche n°3

Gemeente Sint-Agatha-Berchem

Editie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr.3-Sint-Agatha-Berchem van de “Gemeentelijke fiches voor de analyse van de lokale statistieken in het Brussels Gewest”.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (ULB-IGEAT) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

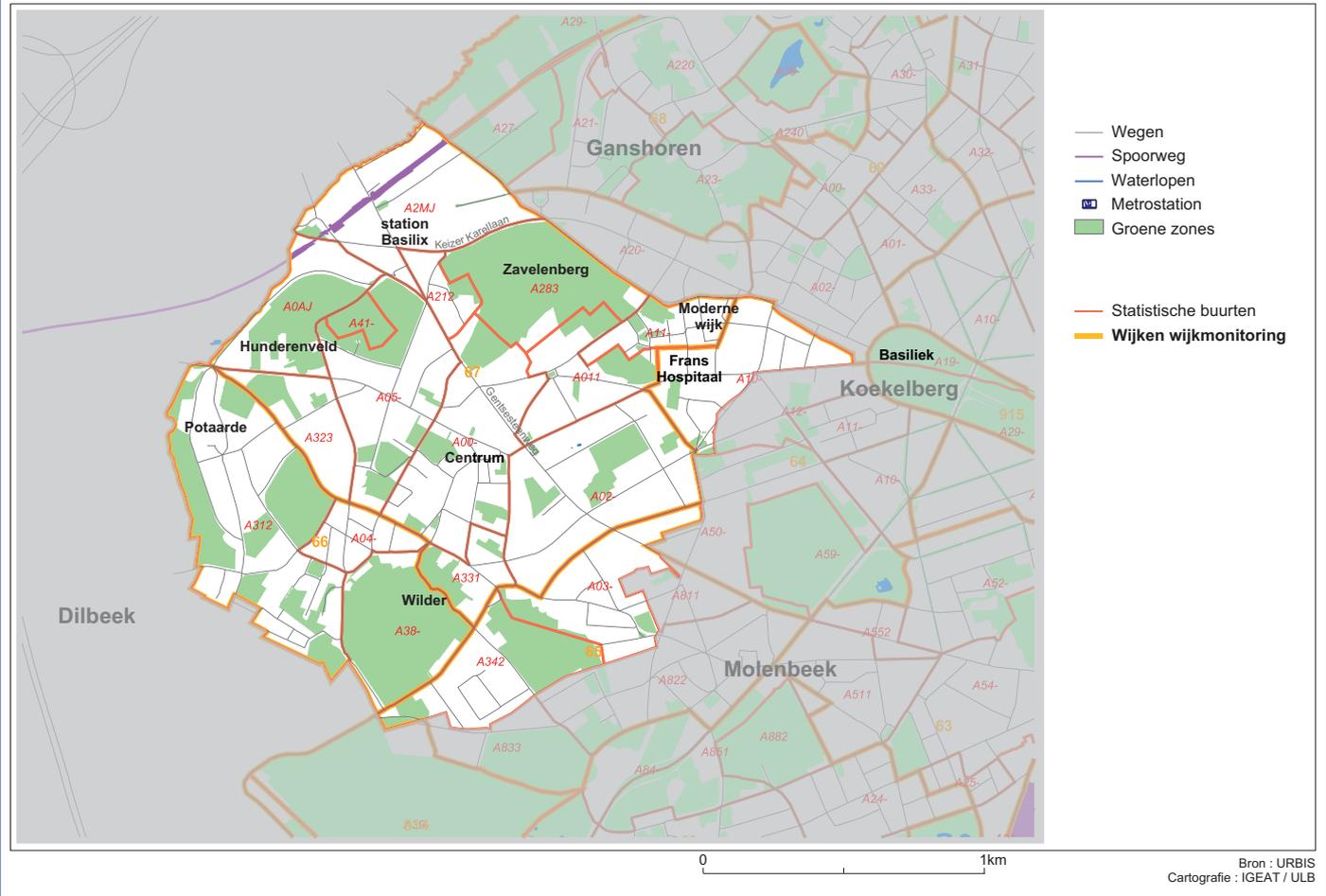
Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document «bronnen en referenties» dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”,...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer)**. De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Sint-Agatha-Berchem worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN SYNTHESE

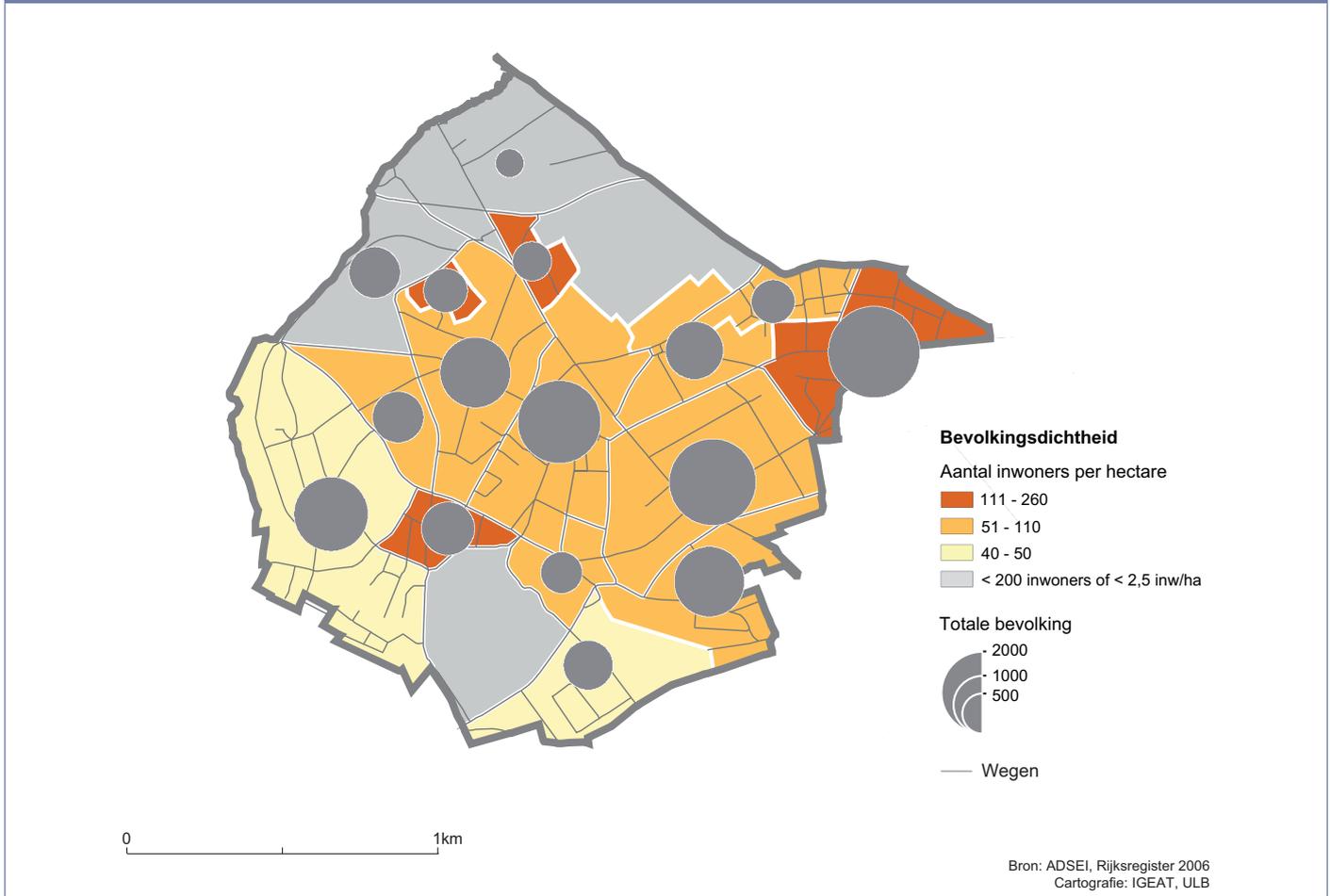
Kaart 1: Referentiekaart van Sint-Agatha-Berchem.

Deze referentiekaart geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld. De statistische buurten zijn op de kaart afgebakend in het rood. Hun identificatienummer bestaat uit een prefix (21003 voor Sint-Agatha-Berchem) en een achtervoegsel, ook in het rood aangeduid op de kaart (A00-, A011,...). De codes, benamingen, bevolkingsgroepen en -dichtheid van elke buurt zijn opgenomen in een lijst en op een kaart die geraadpleegd kan worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De wijken van de **Wijkmonitoring** zijn afgebakend in het oranje, hun nummers zijn eveneens in het oranje weergegeven op de kaart. Het betreft aggregaten van statistische buurten, maar de grenzen van deze wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen. Zij kunnen namelijk verschillende gemeenten overlappen, zoals hier het geval is met wijk "65-Korenbeek". De wijken alsook de statistische buurten waaruit ze bestaan zijn eveneens opgenomen in een lijst beschikbaar op de website van het Observatorium.

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Sint-Agatha-Berchem op 01/01/2006.

Sint-Agatha-Berchem is een gemeente in het noordwesten van het Brussels Gewest (ze telt 2 % van de gewestelijke bevolking). Ze grenst aan Dilbeek in het westen en aan Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg en Ganshoren in het oosten. De gemeente wordt doorkruist door de Gentseseeweg en de Keizer Karellaan in het noorden, die tevens gedeeltelijk de grens met Ganshoren vormt. Het grootste deel van de bevolking concentreert zich rond het historische centrum van de gemeente

en in het oosten ervan, in de richting van het voormalige Hôpital Français en van het plateau van de Basiliek (deels gelegen op het grondgebied van de gemeente). Het plateau van de Zavelenberg heeft een landelijk aspect weten te bewaren en ligt vandaag tegenover het winkelcentrum Basilix, gelegen tussen de Keizer Karellaan en de bedrijvzone die zich geleidelijk heeft ontwikkeld rond het station van Sint-Agatha-Berchem. Het zuiden en het westen van de gemeente zijn minder dichtbevolkt,

er zijn meer alleenstaande huizen, soms eengezinswoningen, dan in het oosten, waar de opbrengstgebouwen⁽¹⁾ en de recente “buildings” van de Basilekwijk domineren. In de buurt van de ring vormen de flatgebouwen van het Hunderenveld een aanvulling op het aanbod van oudere sociale woningen, bestaande uit de “Cité Moderne”, een tuinwijk uit het interbellum.

De verstedelijking van de gemeente begint aan het einde van de 19de eeuw, eerst door de inplanting van enkele buitenverblijven, en neemt toe na de Eerste Wereldoorlog. De **bevolking** stijgt dan ook voortdurend. Ze bereikt haar hoogtepunt omstreeks 1970 (ongeveer 19 000 inwoners). De bevolking stagneert vervolgens tot aan het einde van de jaren 1990, een periode die een significante heropleving inluidt. Op 1 januari 2008 telt Sint-Agatha-Berchem 20 976 inwoners. De bevolking is relatief oud vergeleken met het gewestelijke gemiddelde. We zien echter een stijging van het aandeel jongeren en een daling van het aandeel 65-plussers, waarmee de tendens van het Gewest wordt gevolgd. Er zijn echter heel wat gezinnen met kinderen, al gaat het zelden om kroostrijke gezinnen. Het aandeel eenoudergezinnen is er redelijk hoog, in het bijzonder in de sociale woonwijken. Kinderloze koppels zijn duidelijk oververtegenwoordigd, waarschijnlijk het teken van de veroudering van de gezinnen die er al lang wonen en van wie de volwassen kinderen het ouderlijk huis hebben verlaten of het gevolg van jonge koppels die er komen wonen, aangetrokken door het aanbod aan recente appartementen van goede kwaliteit.

Een zeer groot deel van de bevolking heeft de Belgische **nationaliteit** (86 %) of is afkomstig uit de Europese Unie. Onderdanen uit landen die recent tot de EU zijn toegetreden zijn echter oververtegenwoordigd in verhouding tot het gewestelijke gemiddelde. Het aandeel buitenlanders uit Sub-Saharaans Afrika, met name Congolezen, ligt duidelijk boven het Brusselse gemiddelde. Hoewel hun aandeel nauwelijks groter is dan het gewestelijke gemiddelde vormen de Marokkanen de grootste groep buitenlanders, na de onderdanen uit de EU. Door de migraties uit de arme sikkels⁽²⁾ zien we ook een sterke aanwezigheid van allochtone gezinnen van rond de Middellandse Zee (hoewel gedeeltelijk met de Belgische nationaliteit door naturalisatie en geboorte op Belgische bodem).

Gelegen in de tweede noordwestelijke kroon⁽³⁾ wordt de gemeente Sint-Agatha-Berchem gekenmerkt door een sterke aanwezigheid van een bevolking met het **socialeconomische profiel** van de middenklasse. Dit vertaalt zich in een gemiddeld belastbaar inkomen dat hoger ligt dan het Brusselse gemiddelde. Het ligt echter duidelijk minder hoog in de concentratie sociale woningen (Hunderenveld en Cité Moderne) en in de stationsbuurt. De activiteitsgraad is hoog voor alle leeftijden, een kenmerk van de middenklasse, waar vrouwen veel vaker aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, zodat het huishouden twee inkomens heeft. De meeste werknemers zijn bedienden in de privé- of in de openbare sector. Zelfstandigen en bedrijfsleiders zijn aanzienlijk ondervertegenwoordigd, terwijl het aandeel arbeiders in de buurt van het gewestelijke gemiddelde ligt. De activiteitsgraad van de jongeren, die hoger ligt dan het Brusselse gemiddelde, een teken dat ze vroeger op de arbeidsmarkt terechtkomen als gevolg van doorgaans korte studies, vertaalt zich niet in een werkloosheidsgraad die boven het gewestelijke gemiddelde ligt. De gemeentelijke werkloosheid voor alle leeftijden ligt lager dan het Brusselse gemiddelde, hoewel de sociale woonwijken een groter percentage werkzoekenden tellen. De werkloosheid in de gemeente treft voornamelijk ouderen en vrouwen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een minimuminkomen of met een vervangingsinkomen is lager in Sint-Agatha-Berchem dan in het Gewest. Vooral ouderen doen een beroep op deze hulp.

Het aandeel inwoners dat verklaart in slechte gezondheid te verkeren ligt boven het gemiddelde van het Gewest voor de hogere leeftijdscategorieën, maar lager voor de actieve leeftijdscategorieën. Er tekent zich geen enkele specifieke oorzaak voor vroegtijdige mortaliteit af. Het **sterftecijfer**⁽⁴⁾ is iets hoger dan dat van het Gewest. Sterfgevallen als gevolg van cardiovasculaire aandoeningen of ademhalingsziekten komen verhoudingsgewijs vaker voor bij vrouwen. Het **geboortecijfer**⁽⁵⁾ ligt momenteel slechts lichtjes onder het gewestelijke gemiddelde. Dit heeft een rechtstreekse invloed op het aantal geboorten, dat in stijgende lijn is. Twee derde van de geboorten vinden plaats in gezinnen met een of twee inkomens.

(1,2,3,4,5) Zie woordenlijst.

Problemen met schoolachterstand komen niet vaak voor in het algemeen secundair onderwijs, dat door de meeste jongeren van de gemeente wordt gevolgd. Zelfs in de technische of beroepsrichtingen in Sint-Agatha-Berchem komt schoolachterstand minder vaak voor dan gemiddeld in het Gewest. Toch is de situatie voor het hele Gewest verre van schitterend. Jongeren volgen, na het leerplicht**onderwijs**, verhoudingsgewijs vaker hoger onderwijs, hoewel dit niet algemeen is. Het is inderdaad zo dat de ouders minder vaak een universitair diploma hebben dan in de gegoede wijken van het zuidoosten van het Gewest, maar doorgaans wel een diploma algemeen of technisch secundair onderwijs. Het gemiddelde kwalificatieniveau van de inwoners van Sint-Agatha-Berchem stelt momenteel echter geen specifiek probleem bij de inschakeling op de arbeidsmarkt in de mate dat, bij een gelijk diploma, we verhoudingsgewijs minder werklozen zien dan verwacht op basis van het gemiddelde van het Gewest.

Als gemeente die relatief recent verstedelijkt is, biedt Sint-Agatha-Berchem een grotendeels comfortabele **huisvesting** (badkamer, centrale verwarming en vaak afzonderlijke keuken, behoorlijke oppervlakte). De situatie van de sociale huurwoningen is echter minder goed. De staat van de binnenkant en de buitenkant van de gebouwen, die grotendeels bestaan uit alleenstaande huizen, wordt doorgaans door de bewoners als goed ervaren. Eens te meer ontsnappen sociale woningen aan deze regel. De omgeving van de gemeente wordt als net en redelijk rustig beoordeeld. Dit geldt iets minder voor de groene ruimten waaraan het vaak ontbreekt in het noordoosten van de gemeente. Privétuinen komen vaak voor in Sint-Agatha-Berchem, waar appartementen iets minder dan 60 % van het woningaanbod uitmaken. Maar het is met name in de appartementswijken dat het aanbod aan groene ruimten ongunstig wordt beoordeeld.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Sint-Agatha-Berchem kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- Net zoals andere gemeenten van de tweede kroon in het Brussels Gewest, zal Sint-Agatha-Berchem nog vele jaren geconfronteerd worden met de vergrijzing van zijn bevolking. Hoewel de gemiddelde leeftijd al enkele jaren niet meer stijgt, zijn er nog veel oude mensen, zowel in de sociale huisvesting als in de particuliere huursector. Naast ouderen zijn er ook veel gezinnen met kinderen, en hun aantal stijgt. Dit verhoogt bijgevolg de types behoeften, die niet altijd gemakkelijk met elkaar te verzoenen zijn.
- De bevolking van de gemeente lijkt te verjongen, maar ook meer verscheiden te worden, met name wat de origine betreft. Dit impliceert nieuwe behoeften, zowel voor kinderopvang, onderwijs en opleiding, als voor de socioculturele omkadering.
- De sociaaleconomische situatie van de bewoners ziet er redelijk goed uit in deze gemeente, waarvan de actieve bevolking voornamelijk bestaat uit de werkende middenklasse. De positie van de middenklasse op de arbeidsmarkt lijkt echter te verzwakken, vooral omdat ze veeleer een gemiddeld dan een hoog opleidingsniveau heeft. In deze context kan de stijgende werkloosheid tot problemen leiden bij gezinnen die twee banen nodig hebben om de financiële stabiliteit te waarborgen.
- Een deel van de sociale woningen (Cité Moderne) is in zeer slechte staat. Deze slechte omstandigheden, een uitzondering op gemeentelijk vlak, maken het moeilijk een evenwicht te vinden tussen de noodzaak om de comfortnormen aan te passen, stedenbouw en het behoud van het patrimonium.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

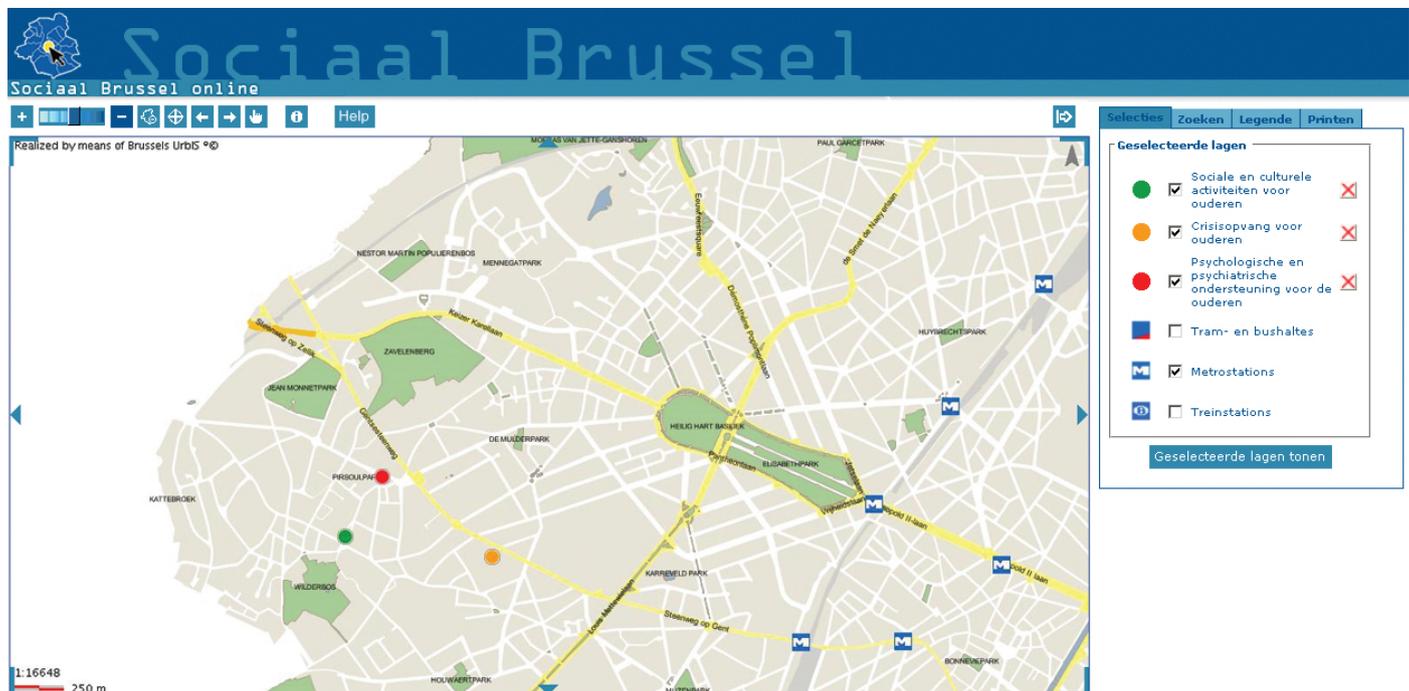
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakkeren van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

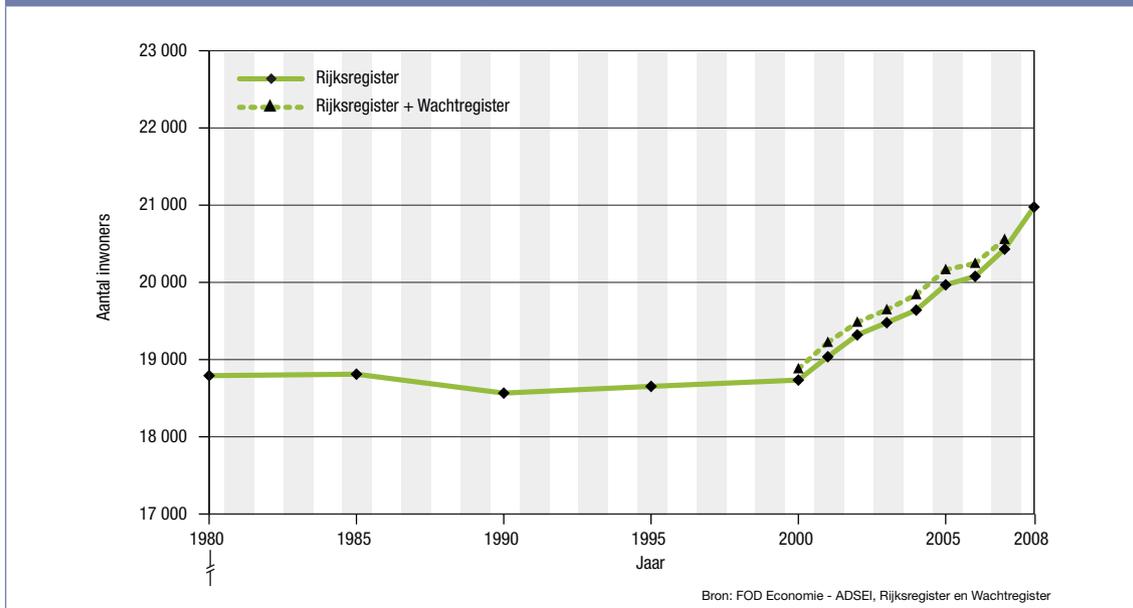

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Type huishoudens”, “Nationaliteiten”, “Woonmobiliteit”, “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Etterbeek (1980-2008).

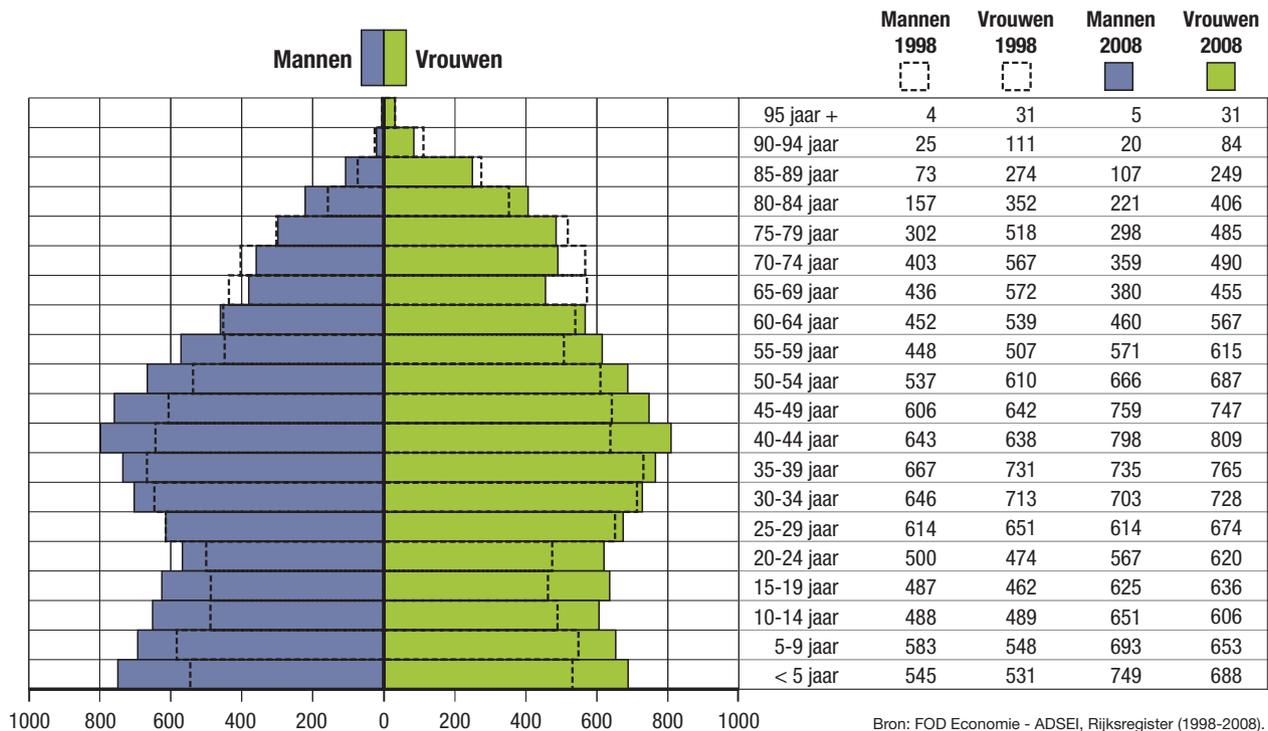
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachtregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Sint-Agatha-Berchem is tot 2000 stabiel gebleven. Sindsdien wordt een significante stijging van de bevolking vastgesteld, die in 2008 20 976 inwoners telde.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Sint-Agatha-Berchem op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt de gemeente Sint-Agatha-Berchem officieel 20 976 inwoners (9 981 mannen en 10 995 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 124 personen (in 2007). 2,0 % van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Sint-Agatha-Berchem. Sedert 10 jaar wordt een stijging van de bevolking in alle leeftijdscategorieën vastgesteld, behalve in de leeftijdsgroep 65-79 jaar.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Sint-Agatha-Berchem			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	3,5 %	3,8 %	4,3 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	20,2 %	21,7 %	22,9 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	22,2 %	23,8 %	25,3 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	59,2 %	59,1 %	60,0 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	57,2 %	57,0 %	57,6 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	20,6 %	19,2 %	17,1 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	5,5 %	5,4 %	5,4 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	92,5	80,7	67,7	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	74,9	75,6	73,6	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	26,8	28,3	31,3	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

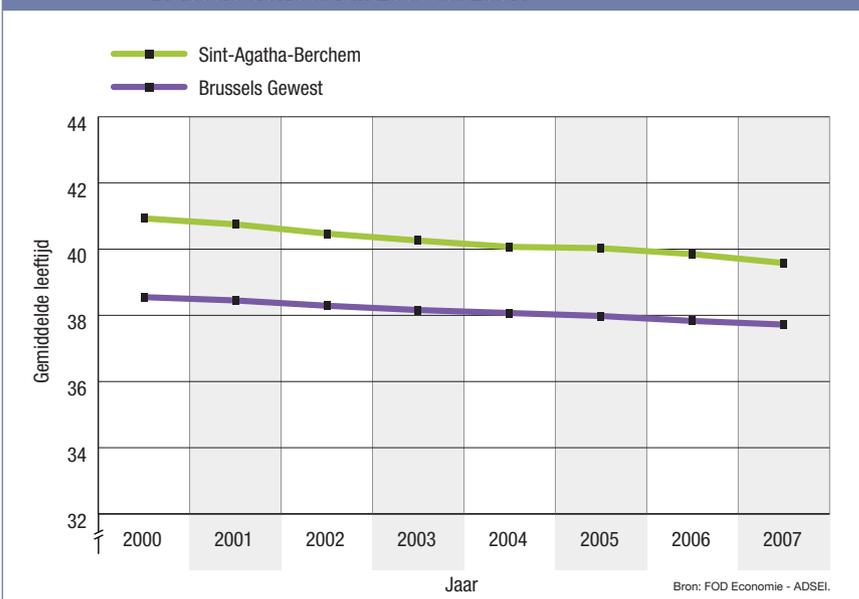
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De bevolking van Sint-Agatha-Berchem is globaal gezien ouder dan die van het Brussels Gewest. De verouderingsindex is hoger dan die van het Gewest en de daling van het aandeel 65-plussers verloopt er trager. Het aandeel jongeren in de totale bevolking van de gemeente stijgt en samen met de grote aanwezigheid van ouderen betekent dit dat de afhankelijkheidsindex zeer hoog is.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. Hoewel ze hoog blijft, volgt de gemiddelde leeftijd van de inwoners van de gemeente Sint-Agatha-Berchem de gewestelijke tendens.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁶⁾)				
	Sint-Agatha-Berchem		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	1 467	16,3	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	1 973	22,0	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	1 920	21,4	82 178	16,4
Paar met kinderen	2 330	25,9	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	961	10,7	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	136	1,5	7 660	1,5
Andere	200	2,2	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	8 987	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

38,3 % van de huishoudens zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als eenpersoonshuishouden. Zo vertegenwoordigen de 1 467 alleenstaande mannen in Sint-Agatha-Berchem 16,3 % van de huishoudens, maar slechts 7,2 % van de totale bevolking.

Minstens 59,7 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 32,0 % van de huishoudens met kinderen zijn eenoudergezinnen. Dit zijn vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 136 alleenstaande vaders met kinderen in Sint-Agatha-Berchem.

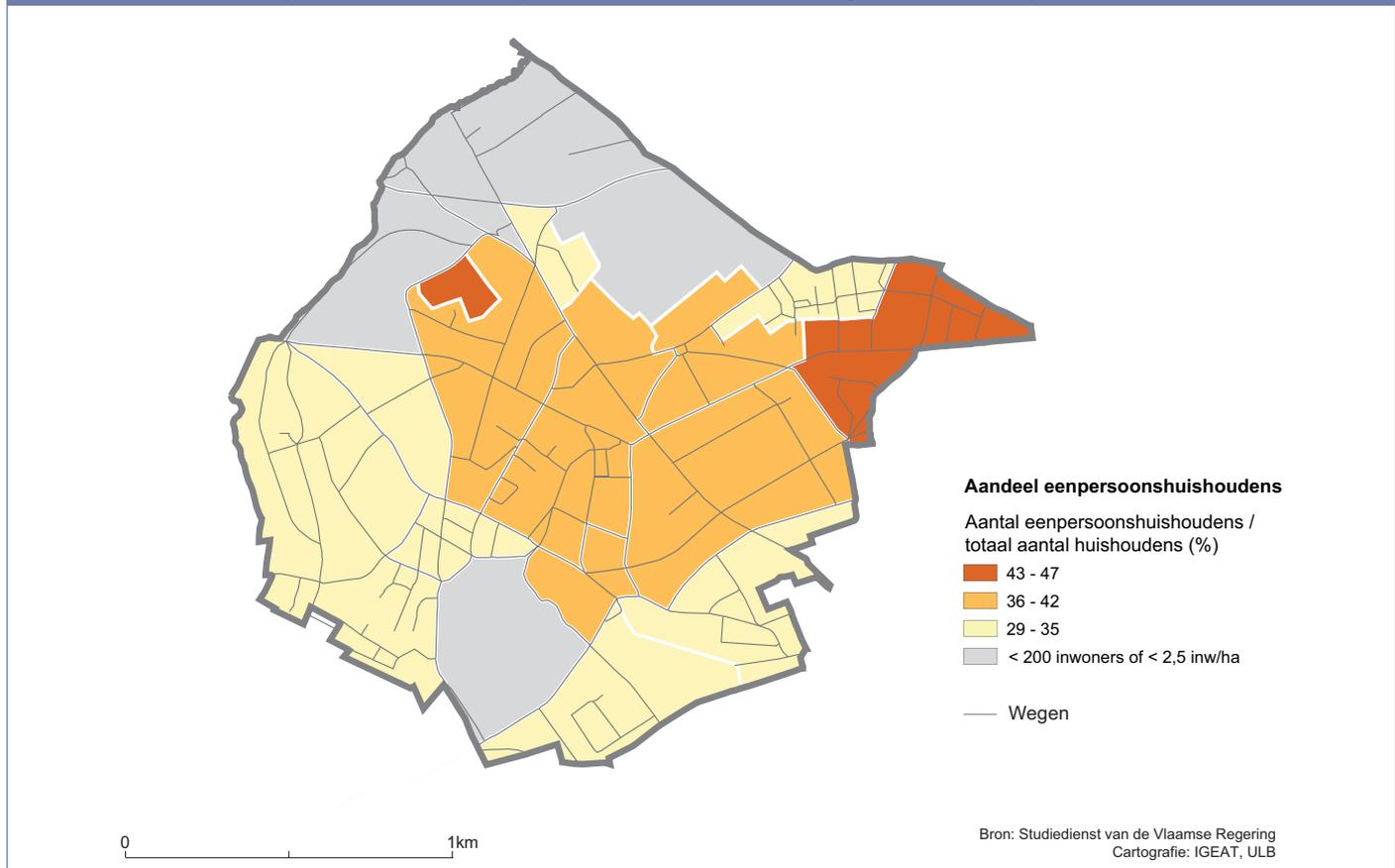
De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaarten geven hierover meer informatie.

(6) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Sint-Agatha-Berchem op 01/01/2007.

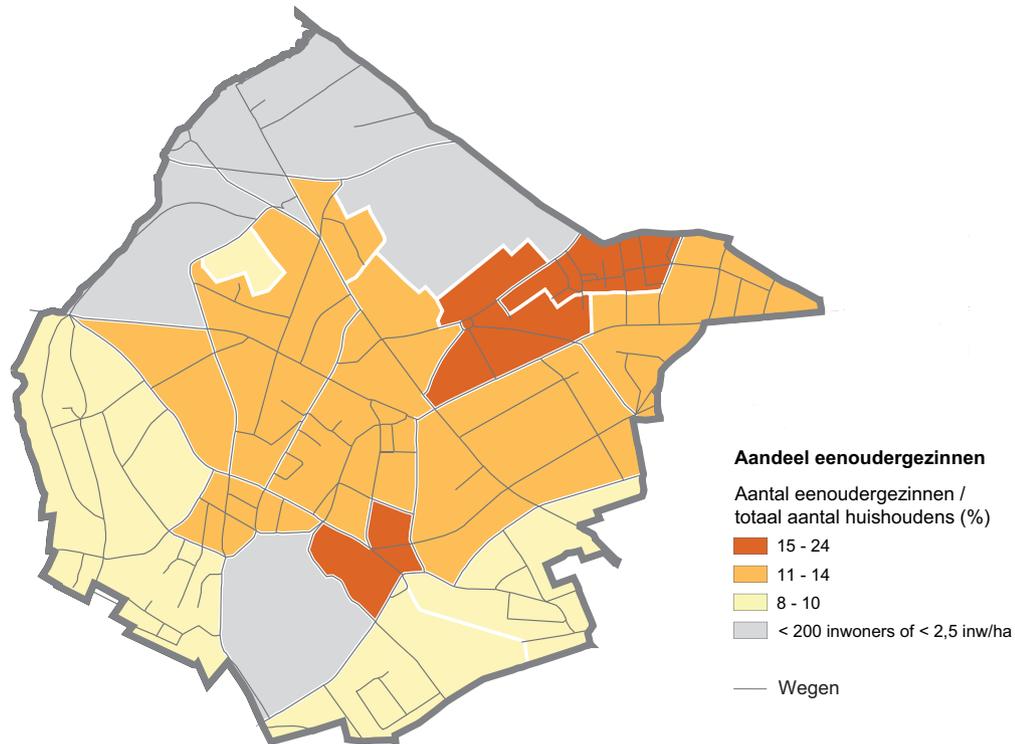

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is veel kleiner in Sint-Agatha-Berchem (38,2 %) dan in het Gewest (49,3 %). De grootste percentages eenpersoonshuishoudens komen voor in de statistische buurten: “A41-Monnet” (46,8 %) en “A10-Frans Hospitaal” (64,5 %). Het laagste aandeel komt voor in de buurten “A312-Potaarde Vlak” (29,5 %) en “A342-Hogenbos” (30,5 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Sint-Agatha-Berchem op 01/01/2007.

0 1km

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering
Cartografie: IGEAT, ULB

Het aandeel eenoudergezinnen is hoger in Sint-Agatha-Berchem (12,2 %) dan in het Gewest (10,9 %). Dit aandeel bedraagt 32,0 % van alle gezinnen met kinderen, een relatief hoog aandeel onder de Brusselse gemeenten. Het aandeel eenoudergezinnen is het grootst in de buurt “A11- Moderne Wijk” (24,0 %), een wijk met sociale woningen. Het aandeel eenoudergezinnen is er vaak hoger omdat dit een belangrijk criterium is om er te kunnen wonen. Het laagste aandeel vinden we in de buurten “A312-Potaarde Vlak” (8,4 %) en “A342-Hogenbos” (9,9 %).

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Sint-Agatha-Berchem		
Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	20 976	100,0
België	18 008	85,9
Marokko	432	2,1
Italië	394	1,9
Frankrijk	389	1,9
Spanje	323	1,5
Polen	188	0,9
Congo	156	0,7
Roemenië	137	0,7
Portugal	129	0,6
Griekenland	98	0,5

Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	753 448	71,9
Frankrijk	46 006	4,4
Marokko	39 095	3,7
Italië	26 695	2,5
Spanje	19 210	1,8
Portugal	16 127	1,5
Polen	15 645	1,5
Turkije	10 516	1,0
Duitsland	8 886	0,8
Roemenië	8 718	0,8

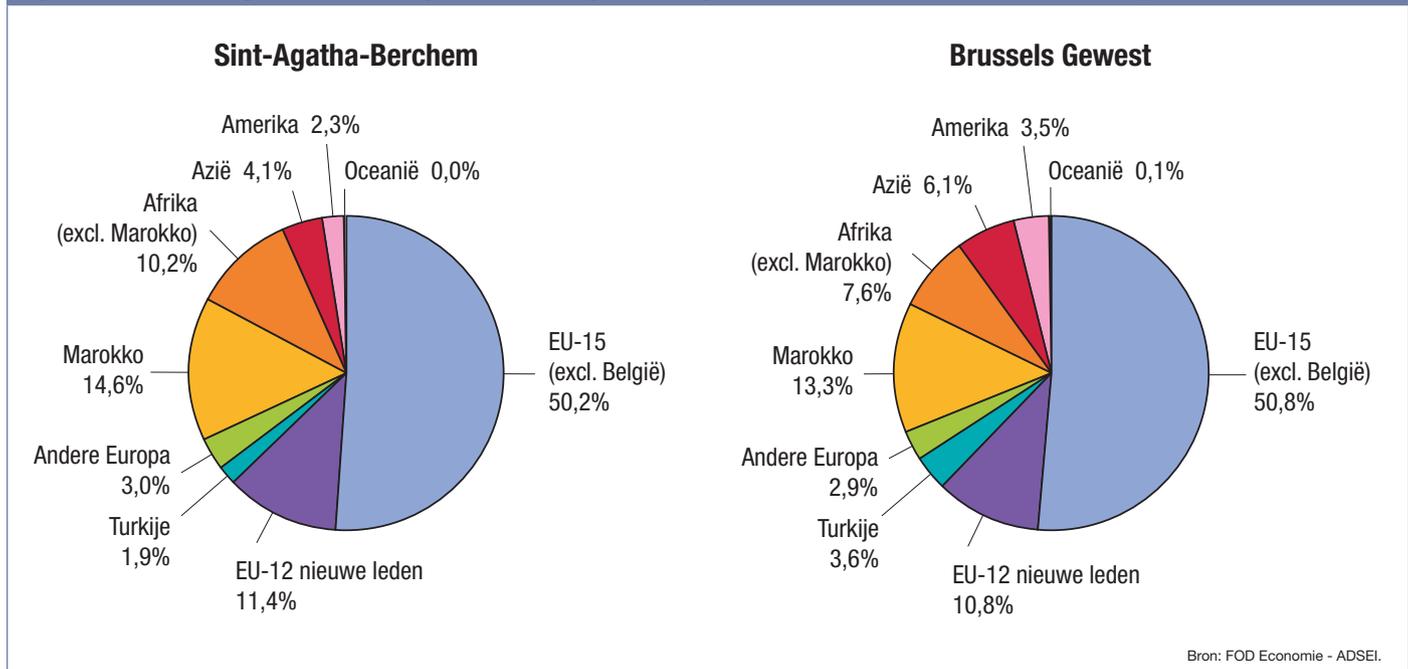
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 14,1 % van de bevolking van de gemeente Sint-Agatha-Berchem niet de Belgische nationaliteit⁽⁷⁾, dit is veel minder dan het gewestelijke gemiddelde (28,1 %).

(7) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

In Sint-Agatha-Berchem (50,2 %) is, net zoals in het Gewest (50,8 %), de meerderheid van de niet-Belgische bevolking afkomstig uit de 15 landen van de Europese Unie (lidstaten vóór 2004⁽⁸⁾). Onder de niet-Belgen is de Marokkaanse gemeenschap (14,6 % van de niet-Belgen, 2,1 % van de totale bevolking) de grootste, gevolgd door de Italianen (13,3 % van de niet-Belgen), de Fransen (13,1 % van de niet-Belgen), de Spanjaarden (10,9 % van de niet-Belgen) en de Polen (6,3 % van de niet-Belgen).

(8) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjecho, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

In een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".
<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Sint-Agatha-Berchem op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.								
Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	4 211	0,5	37,8	76,9	59,5	7,8	2,0
	Werkzoekend	648	0,0	5,1	10,2	13,7	0,2	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	1 486	-	-	0,1	13,3	88,5	94,9
	Andere niet-actieven	3 659	99,4	56,8	12,8	13,5	3,5	3,1
Totale bevolking KBSZ		10 004	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	3 646	0,6	32,4	66,0	45,4	2,1	0,3
	Werkzoekend	806	0,0	7,3	12,9	13,8	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	2 236	-	-	0,3	17,2	82,8	93,0
	Andere niet-actieven	4 341	99,4	60,3	20,8	23,6	15,1	6,8
Totale bevolking KBSZ		11 029	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	7 857	0,5	35,0	71,3	52,1	4,5	0,8
	Werkzoekend	1 454	0,0	6,2	11,6	13,8	0,1	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	3 722	-	-	0,2	15,3	85,2	93,6
	Andere niet-actieven	8 000	99,4	58,6	16,9	18,8	10,2	5,6
Totale bevolking KBSZ		21 033	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

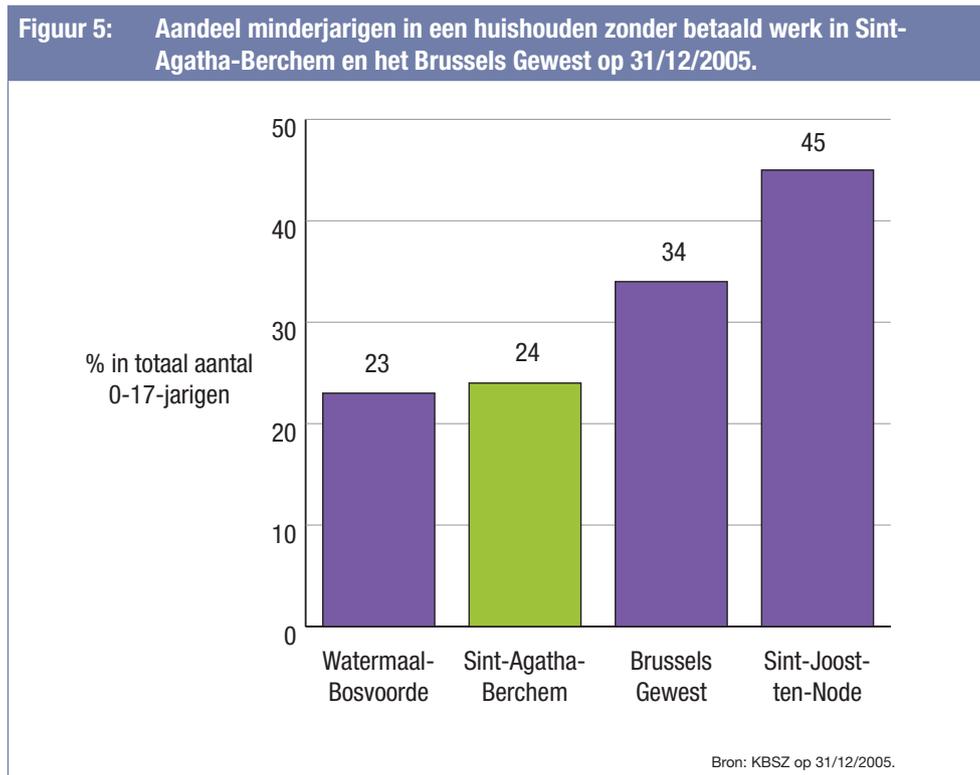
Bron: KBSZ[®], gegevens op 31/12/2007.

In Sint-Agatha-Berchem heeft 71,3 % van de 25-49-jarigen een baan (werknemer of zelfstandige), wat veel meer is dan het gewestelijke gemiddelde (57,0 %). In de groep 18 tot 24 jaar (35,0 % tegenover 27,3 %), 50 tot 64 jaar (52,1 % tegenover 44,6 %) en in mindere mate in de groep van jongeren onder de 18 jaar (0,5 % tegenover 0,4 %) liggen de cijfers eveneens hoger.

(9) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

In de gemeente Sint-Agatha-Berchem leeft 24 % van de jongeren onder de 18 jaar in een gezin zonder inkomen, een aandeel dat even groot is als dat van het Gewest. Dit gemiddelde cijfer verdoezelt echter de verschillen op het gemeentelijke grondgebied⁽¹⁰⁾.

(10) Voor meer informatie zie pagina 80 van de "Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad⁽¹¹⁾ van de bevolking van Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Sint-Agatha-Berchem			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	73,2	64,2	68,6	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	30,6	28,2	29,4	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	87,1	78,9	82,9	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	73,2	59,2	65,8	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	6,5	1,5	3,4	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

De activiteitsgraad in Sint-Agatha-Berchem (68,6 %) ligt ver boven die van het Brussels Gewest (59,0 %). Dit wordt vastgesteld in alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 65-plussers. Een hoge activiteitsgraad bij de groep 15-24 jaar kan erop wijzen dat ze minder geneigd zijn om hoger onderwijs te volgen. De activiteitsgraad bedraagt 29,4 % in de gemeente, tegenover 26,7 % in het Brussels Gewest.

(11) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDEN

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Sint-Agatha-Berchem			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	13,3	16,5	14,8	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	23,0	26,9	24,9	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	39,5	34,3	36,7	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	16,7	14,7	15,7	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	25,2	27,2	26,3	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	18,5	23,7	21,3	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	14,8	14,8	14,8	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	66,8	68,4	67,6	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	18,4	16,7	17,5	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	75,7	78,3	77,1	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	9,6	9,0	9,3	10,5	11,5	11,0
Niet EU	14,7	12,7	13,6	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Sint-Agatha-Berchem (14,8 %) ligt lager dan in het Gewest (19,0 %), ook bij de leeftijdsgroep jonger dan 25 jaar (24,9 % tegenover 31,7 %). Werklozen in Sint-Agatha-Berchem vertonen echter de neiging om langer werkloos te blijven dan in het Gewest. Op 1 januari 2008 was 36,7 % van de werklozen minder dan één jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 21,3 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20,2 %). De werklozen in Sint-Agatha-Berchem zijn ouder dan in het Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Sint-Agatha-Berchem, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.

	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Sint-Agatha-Berchem	€ 14 255	€ 24 545	€ 18 037
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

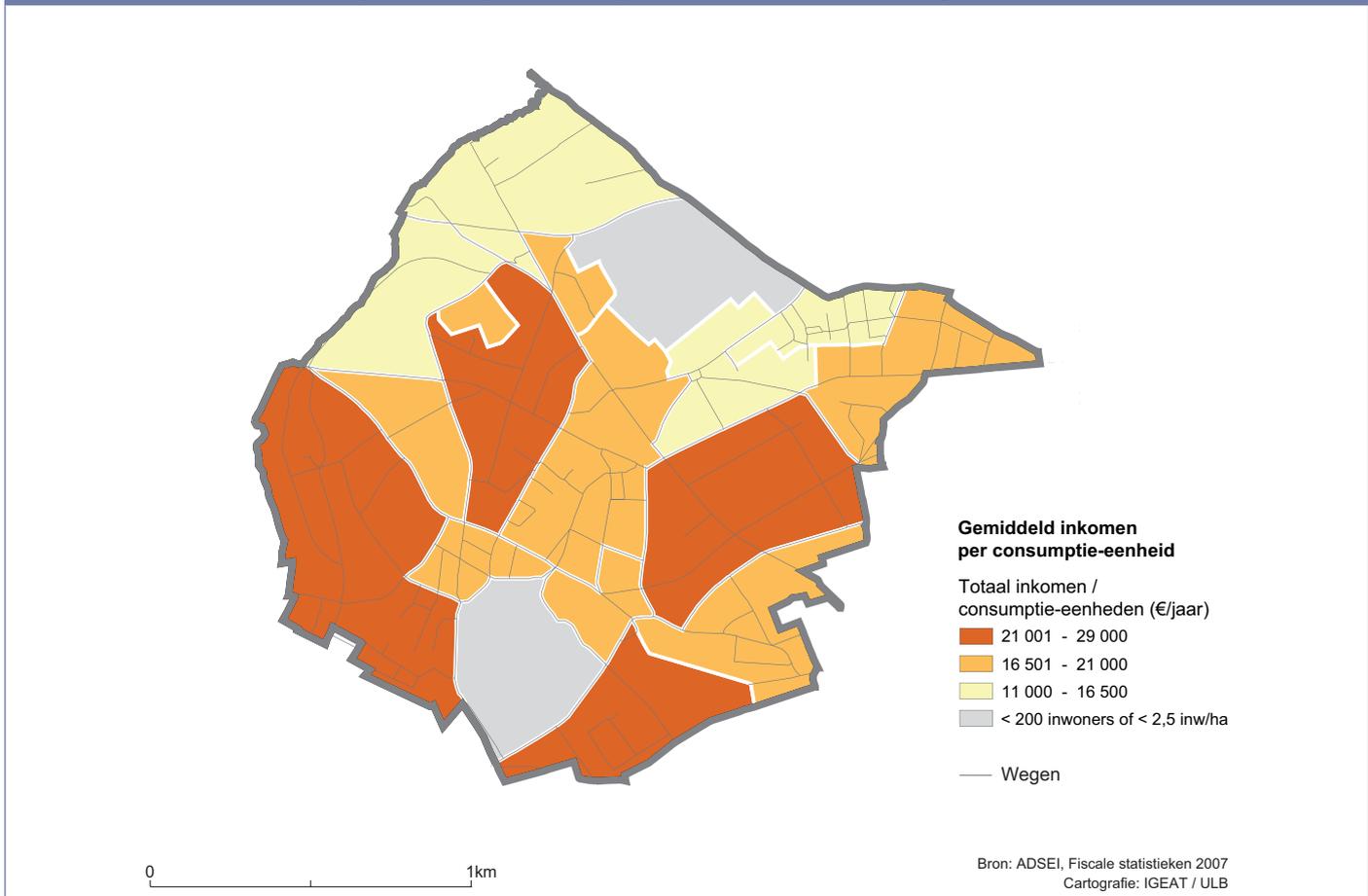
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde inkomen in Sint-Agatha-Berchem ligt boven het gewestelijke gemiddelde. Het mediane inkomen is hoger dan dat van het Brussels Gewest⁽¹²⁾, en lichtjes lager dan dat van het land.

(12) Voor meer informatie, zie de "Welzijnsbarometer" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Sint-Agatha-Berchem, inkomens 2006.

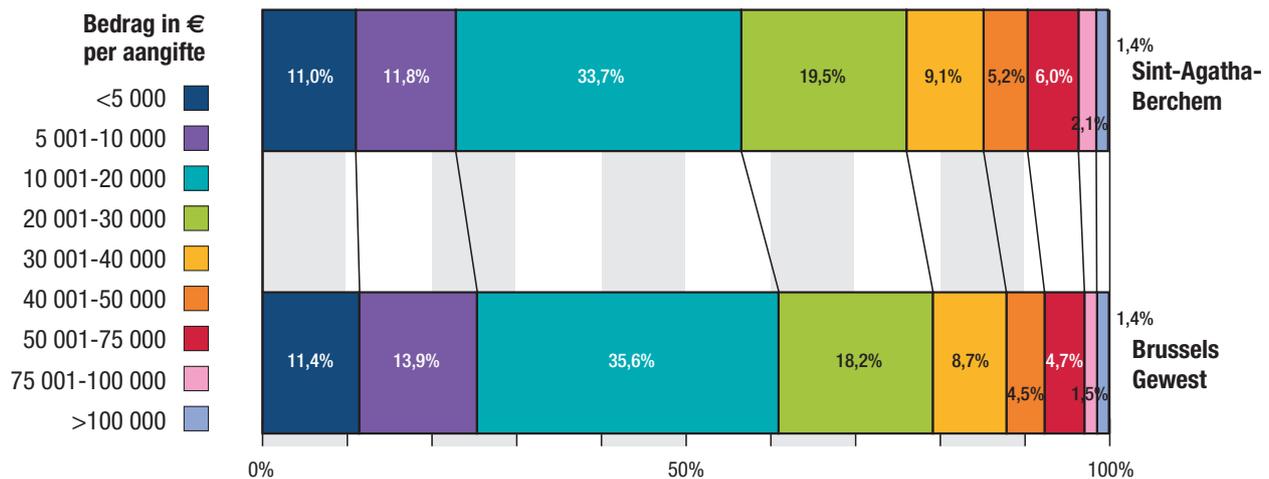
Het gemiddelde inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

Het maximuminkomen bedraagt € 28 868/jaar voor de buurt "A342-Hogenbos" en het minimuminkomen bedraagt € 14 787/jaar voor de buurt "A11-Moderne Wijk" (zonder rekening te houden met de buurt "A0AJ-Hunderenveld" die te dunbevolkt is om statistisch significant te zijn).

3.3 Revenus et sources de revenus

3.3.2 CLASSES DE REVENUS

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, 2005.

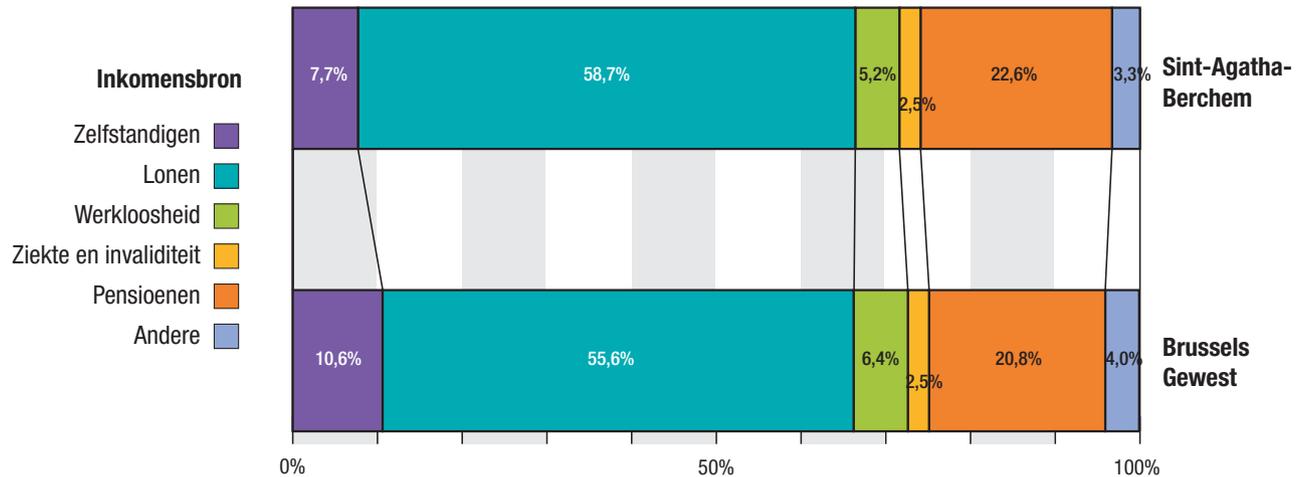
Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Sint-Agatha-Berchem is een gemeente waarvan de bevolking behoort tot de midden- of hogere klasse. Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) is kleiner in Sint-Agatha-Berchem dan in het Brussels Gewest, en dat van de hoge inkomens (> € 75 000 per aangifte) is er groter (respectievelijk 22,8 % en 3,5 % tegenover 25,3 % en 2,9 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Sint-Agatha-Berchem is een gemeente met veel actieve inwoners. Het aandeel van de inkomens uit lonen (58,7 %) is er bijgevolg groter dan in het Gewest (55,6 %). Het aandeel van de pensioenen (22,6 %) ligt er hoger in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde (20,8 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Sint-Agatha-Berchem		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	1 679	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	69	4,1	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	99	5,9	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	6	0,4	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	174	10,4	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	12 577	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	256	2,0	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	1 613	12,8	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	245	1,9	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	2 114	16,8	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	3 590	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	15	0,4	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	198	5,5	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	210	5,8	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	423	11,8	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

16,8 % van de actieve bevolking en 10,4 % van de jongeren in Sint-Agatha-Berchem leven van een vervangingsinkomen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een minimumloon of met een vervangingsinkomen is er lager dan in het Gewest. 11,8 % van de ouderen geniet een inkomensgarantie, een invaliditeitsuitkering, een leefloon of een equivalent leefloon.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

Leeftijd	Sint-Agatha-Berchem				Brussels Gewest			
	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	1	1	2	4 809	42	31	73	229 420
18-24	59	12	71	1 679	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	113	26	139	7 332	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	52	4	56	3 566	4 553	666	5 219	162 545
≥65	13	2	15	3 590	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	238	45	283	20 976	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

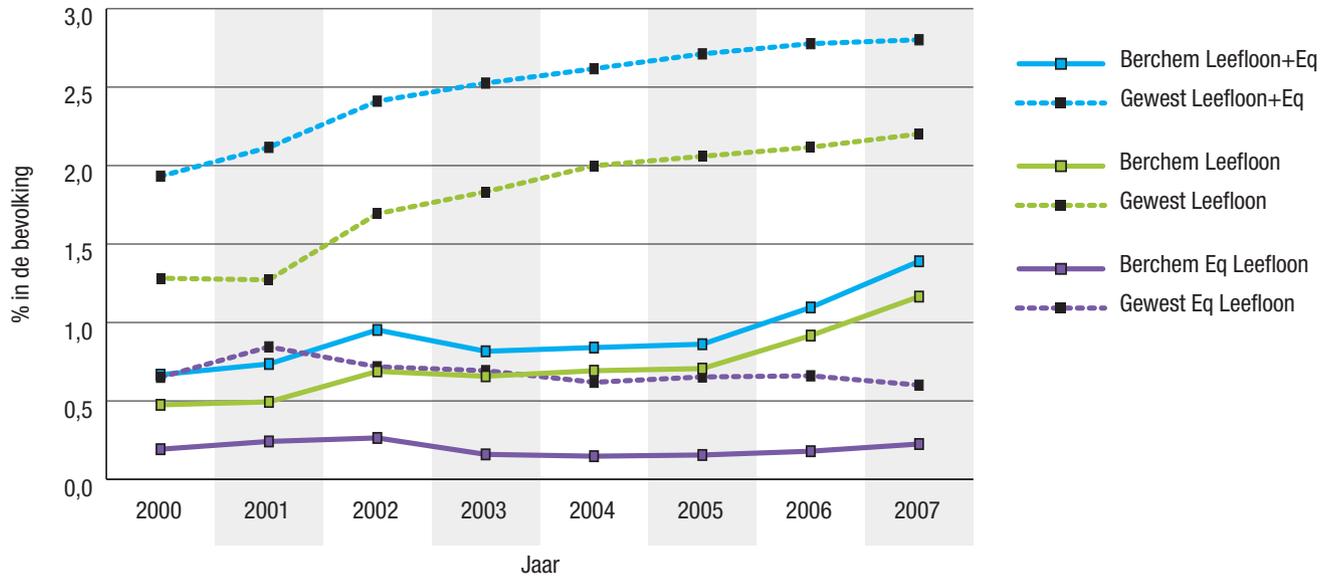
Leeftijd	Sint-Agatha-Berchem				Brussels Gewest			
	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,0	0,0	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	3,5	0,7	4,2	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	1,5	0,4	1,9	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	1,5	0,1	1,6	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	0,4	0,1	0,4	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	1,1	0,2	1,3	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had 1,3 % van de bevolking van Sint-Agatha-Berchem een vervangingsinkomen, dat is tweemaal minder dan het gewestelijke gemiddelde (2,8 %). De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier verhoudingsgewijs het meest vertegenwoordigd, maar minder in Sint-Agatha-Berchem dan in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

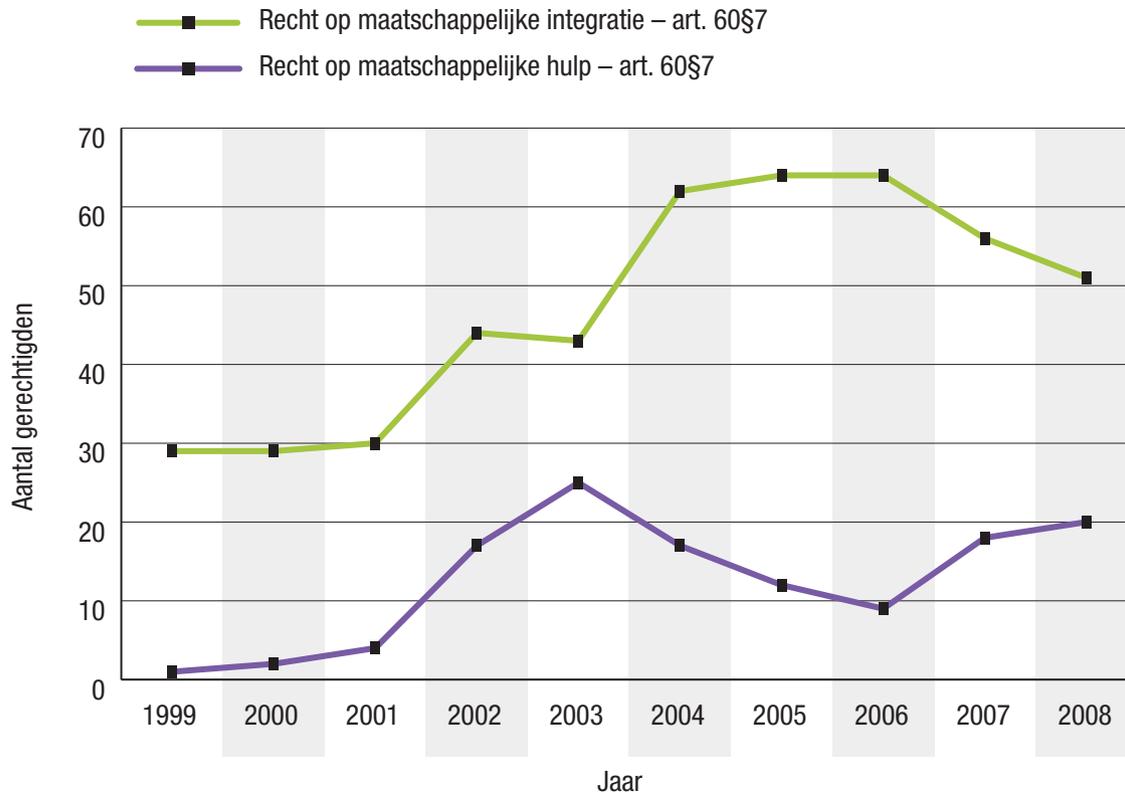
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Tussen 2000 en 2005 leek het aandeel personen in Sint-Agatha-Berchem dat recht heeft op een inkomen van het OCMW zich te stabiliseren. Sindsdien stijgt dit percentage opnieuw.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Sint-Agatha-Berchem tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen in Sint-Agatha-Berchem is gestegen tussen 1999 en 2004. Sindsdien daalt dit totale aantal, ondanks verschillende evoluties tussen het aantal personen dat recht heeft op maatschappelijke integratie of op maatschappelijke hulp. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Sint-Agatha-Berchem, naar leeftijdscategorie.

Sint-Agatha-Berchem	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	5	231	528	764	158	62	68	288
OCMW	2	140	6	148	137	42	2	181
IGO	0	8	144	152	7	14	19	40
Mensen met een handicap	1	238	181	420	48	48	21	117
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	29	4	0	33	0	1	0	1
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar	-	171	3	174	85	59	4	148
OMNIO	215	169	3	387				
Totaal aantal gerechtigden	252	961	865	2 078	435	226	114	775
Totale bevolking KBSZ	5 306	12 137	3 590	21 033	5 306	12 137	3 590	21 033

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Sint-Agatha-Berchem, naar leeftijdscategorie.

Etterbeek	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,1	1,9	14,7	3,6	3,0	0,5	1,9	1,4
OCMW	0,0	1,2	0,2	0,7	2,6	0,3	0,1	0,9
IGO	0,0	0,1	4,0	0,7	0,1	0,1	0,5	0,2
Mensen met een handicap	0,0	2,0	5,0	2,0	0,9	0,4	0,6	0,6
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,5	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar	-	1,4	0,1	0,8	1,6	0,5	0,1	0,7
OMNIO	4,1	1,4	0,1	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal aantal gerechtigden	4,7	7,9	24,1	9,9	8,2	1,9	3,2	3,7
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

13,6 % van de bevolking van Sint-Agatha-Berchem heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als persoon ten laste. Dit is minder dan in het Brussels Gewest⁽¹³⁾

(17,2 %). Sint-Agatha-Berchem telt minder inwoners die recht hebben op steun van het OCMW (1,6 %), "IGO" (0,9 %) en oudere werklozen (1,5 %) dan het gewestelijke gemiddelde (respectievelijk 4,9 %, 1,0 %, en 2,0 %). Er zijn echter evenveel rechthebbenden op een WIGW-uitkering (5,0 %) en meer personen met een handicap (2,6 %) dan in het Gewest (respectievelijk 5,1 % en 2,2 %).

(13) Voor het Gewest, zie Tabel 7 van de Welzijnsbarometer van 2008, pagina 16.

4. GEZONDHEID

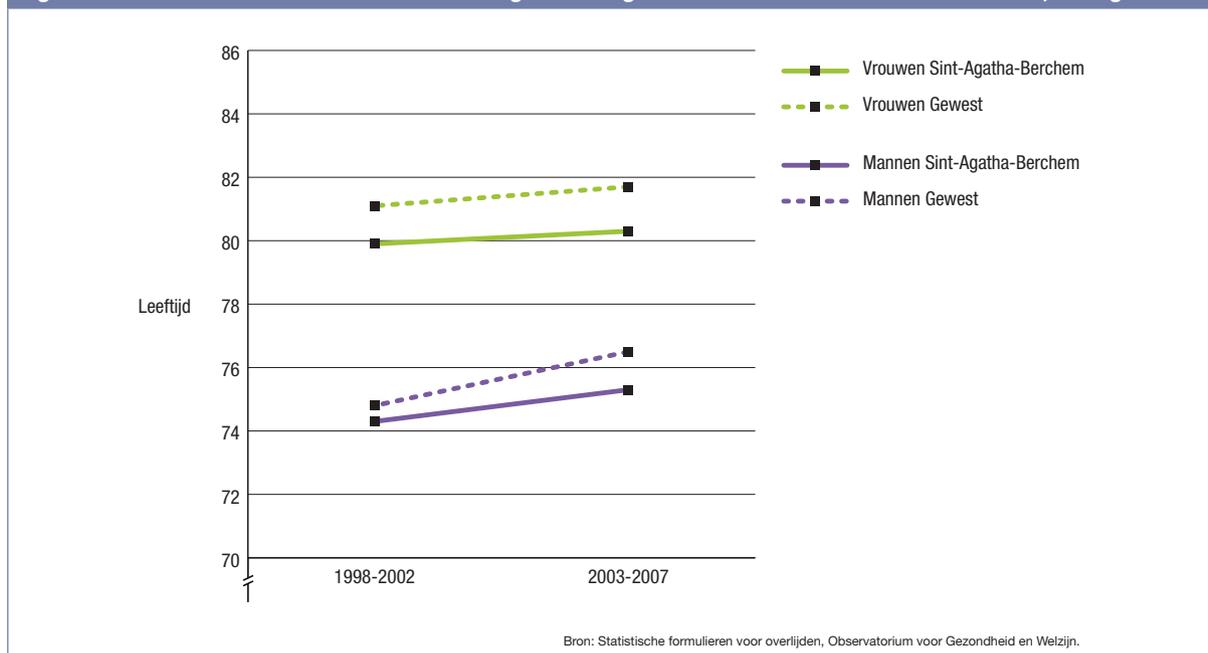
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSVERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, naar geslacht.

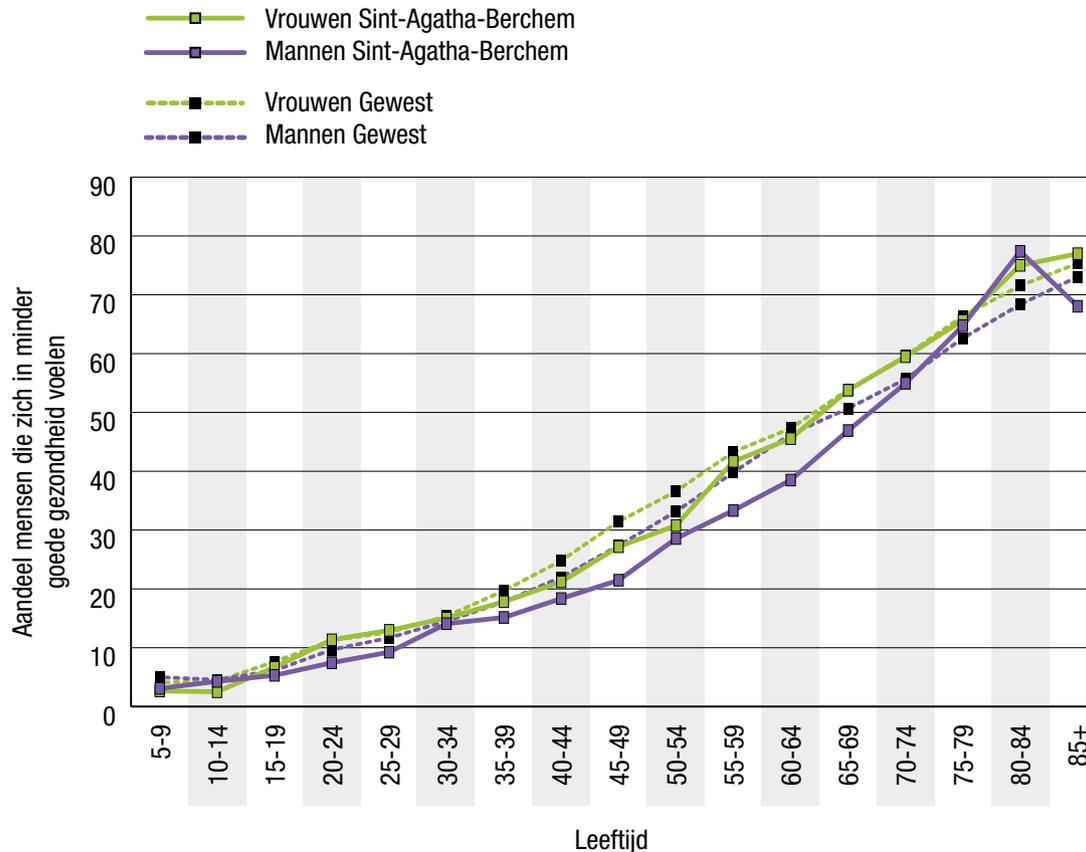

De levensverwachting van de vrouwen ligt hoger dan die van de mannen. De levensverwachting van mannen neemt sterker toe dan die van vrouwen, en dit zowel in Sint-Agatha-Berchem (respectievelijk +1,0 jaar tegenover +0,4 jaar) als in het Brussels Gewest (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,6 jaar).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography)

De bevolking van Sint-Agatha-Berchem vindt vaker dat haar gezondheid bevredigend is dan de bevolking in het hele Gewest, en dit tot 65 jaar voor vrouwen en tot 75 jaar voor mannen. Voor deze laatste is de subjectieve gezondheid tot op gevorderde leeftijd heel wat beter dan het gewestelijke gemiddelde.

De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt voor een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Sint-Agatha-Berchem, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering⁽¹⁴⁾ voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	188	402,2	+22 %	266	508,8	+30 %
Kanker	152	325,2	+10 %	129	246,8	-3 %
Ademhalingsziekten	69	147,6	+5 %	91	174,1	+36 %
Spijsverteringsziekten	28	59,9	+19 %	34	65,0	-21 %
Infectieuze en parasitaire aandoeningen				33	63,1	+53 %
Uitwendige doodsoorzaken	33	70,6	+0 %	32	61,2	+11 %
Ongevallen	20	42,8	+20 %	22	42,1	+14 %
Totaal	541	1 157,4	+12 %	689	1 318,0	+20 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Agatha-Berchem bedraagt het sterftecijfer voor alle leeftijden 1 157 per 100 000 voor mannen en 1 318 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor de leeftijd is dit percentage voor beide geslachten aanzienlijk hoger dan in het Brussels Gewest (+12 % voor mannen en +20 % voor vrouwen).

Na standaardisering voor de leeftijd wordt een significante oversterfte vastgesteld als gevolg van cardiovasculaire aandoeningen bij beide geslachten en als gevolg van ademhalingsaandoeningen uitsluitend bij vrouwen.

(14) Zie woordenlijst.

4.1 Algemene gezondheidstoestand

Tabel 13 bis: Belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte in Sint-Agatha-Berchem, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Long- en strottenhoofdanker	21	52,9	+62,2 %			
Totaal	115	289,5	+7,3 %	84	205,2	+24,3 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

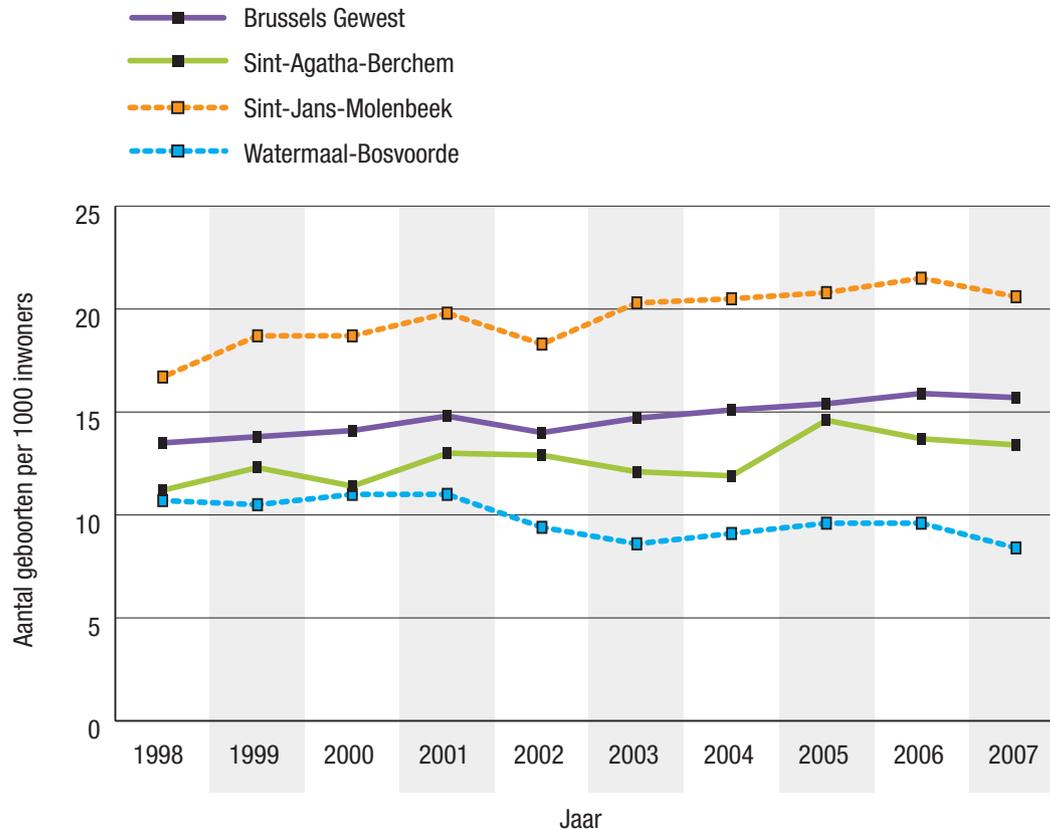
In Sint-Agatha-Berchem bedraagt de vroegtijdige mortaliteit (voor 65 jaar) 290 per 100 000 bij de mannen en 205 per 100 000 bij de vrouwen. Na standaardisering voor de leeftijd is dit cijfer bij beide geslachten (+7,3 % bij de mannen en +24,3 % bij de vrouwen) beduidend hoger dan in het Brussels Gewest

Er wordt, enkel bij mannen, een significante oversterfte als gevolg van long- en strottenhoofdanker vastgesteld.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, 1998-2007.

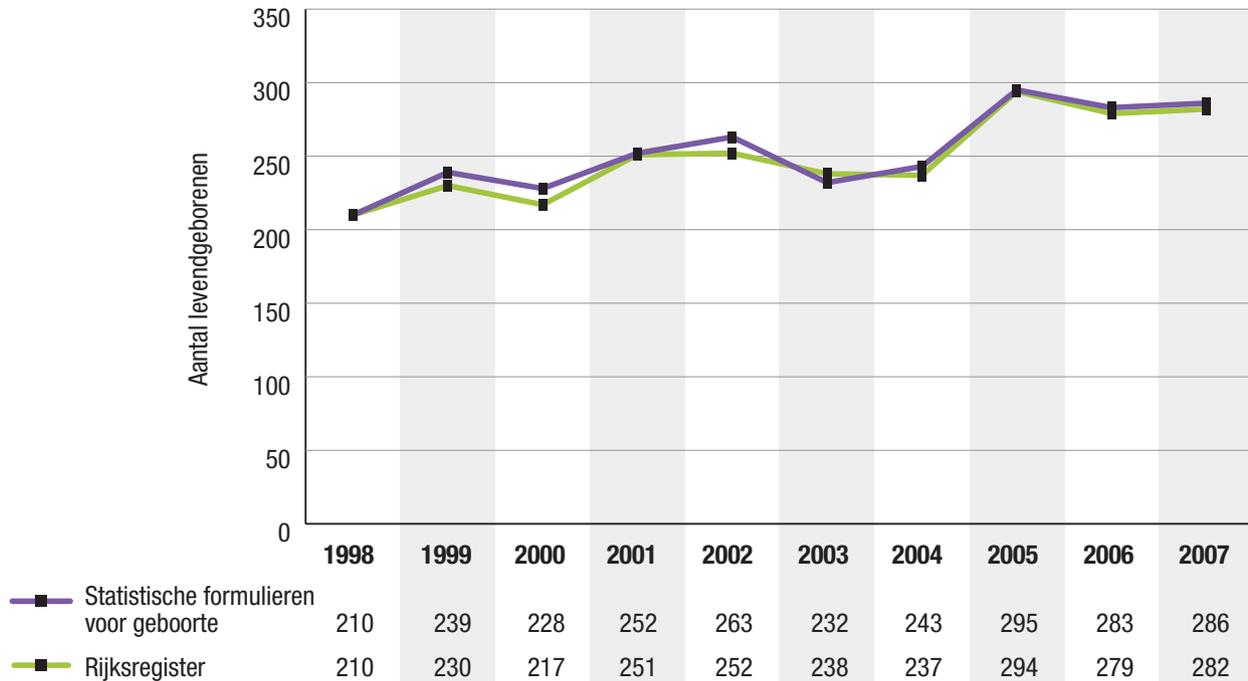

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 schommelen het absolute aantal levendgeborenen en het geboortecijfer in Sint-Agatha-Berchem tussen periodes van sterke stijging en periodes van stagnering, terwijl ze voor het hele Gewest stijgen.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Sint-Agatha-Berchem, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van

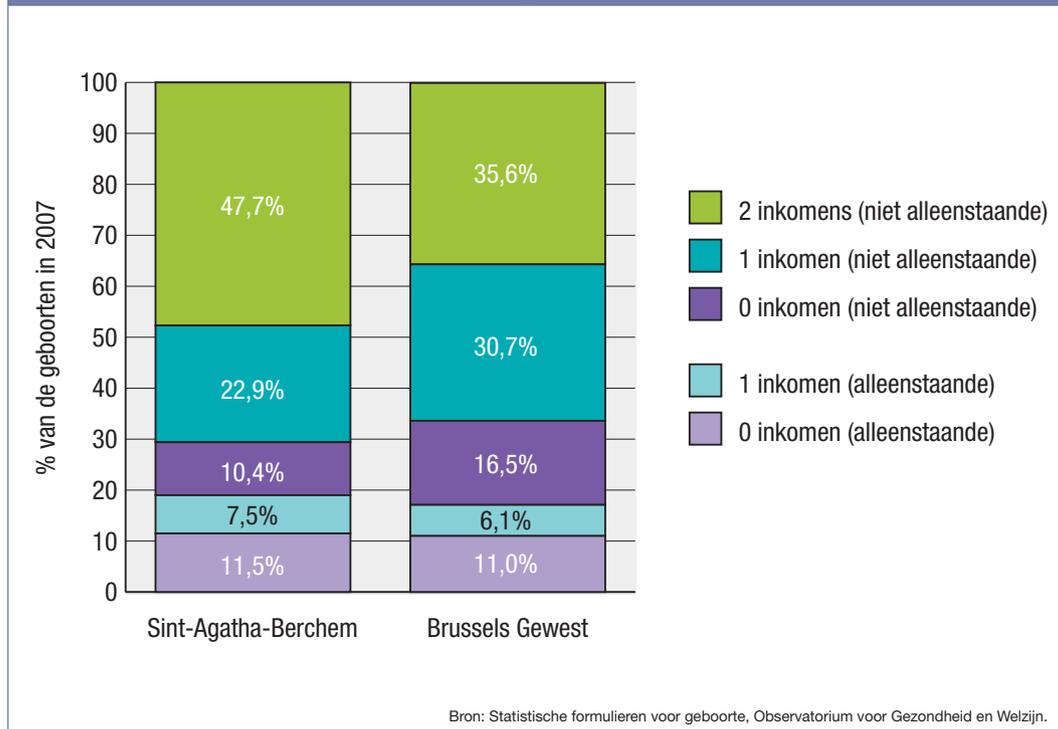
wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Sint-Agatha-Berchem is het verschil tussen de twee informatiebronnen miniem (4 personen in 2007). Dit betekent dat weinig geboorten niet zijn ingeschreven in het Rijksregister.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest op 01/01/2007. ⁽¹⁵⁾

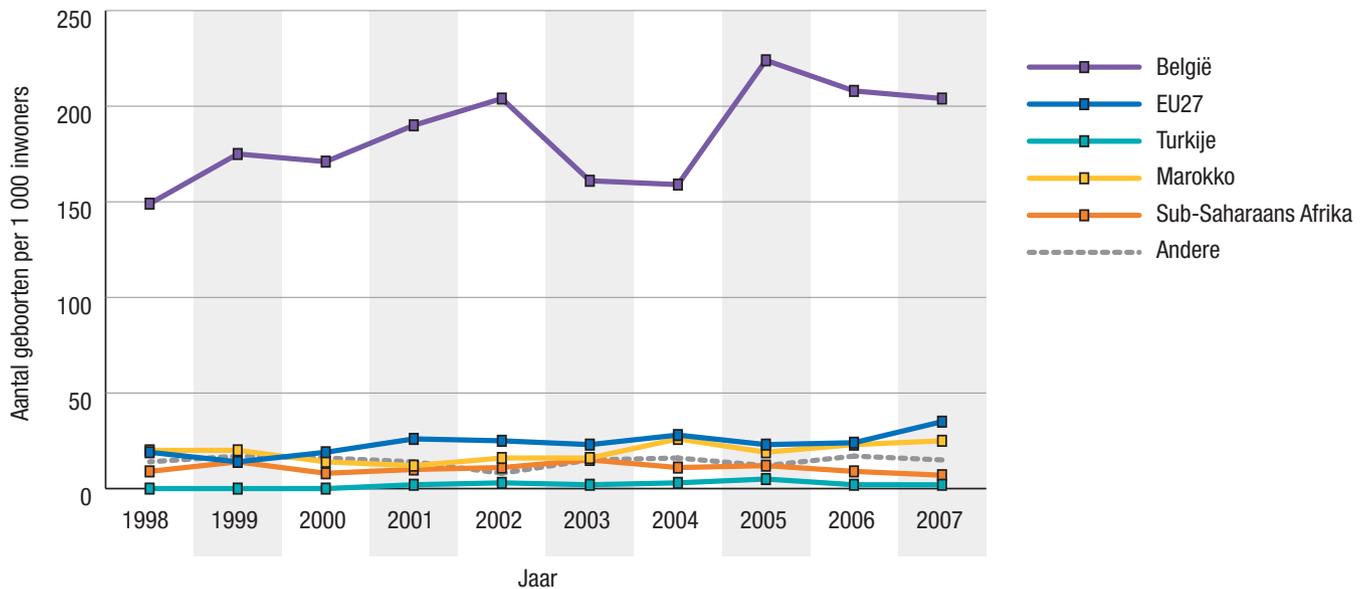

In Sint-Agatha-Berchem heeft 21,9 % van de geboorten plaats in gezinnen zonder inkomen uit arbeid, wat minder is dan voor het Gewest (27,5 %). 19,0 % van de kinderen wordt geboren in een alleenstaand gezin (tegenover 17,1 % voor het Gewest). Het aandeel kinderen dat geboren wordt in een gezin zonder inkomen uit arbeid (al dan niet alleenstaand) wordt gebruikt als armoede-indicator.

(15) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Sint-Agatha-Berchem, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In 2007 werd in Sint-Agatha-Berchem 71 % van de kinderen geboren uit moeders met de Belgische nationaliteit.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Berchem	% Berchem*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	48	3,6	3,5
Keizersneden	233	17,4	17,4
Ingeleide bevallingen	336	25,6	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	97	7,5	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	7	0,5	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	88	6,7	6,5
Moeders < 20 jaar	30	2,2	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	54	4,0	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Agatha-Berchem is geen enkel verschil statistisch significant in vergelijking met het Gewest.

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Berchem	Berchem per 1 000 geboorten	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	3	2,2	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	5	3,7	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	7	5,2	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.

(2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.

(3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Agatha-Berchem is de perinatale mortaliteit significant lager in vergelijking met het Gewest.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Sint-Agatha-Berchem	Brussels Gewest
Naar woonplaats	926	46 958
Naar plaats van onderwijs	918	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Sint-Agatha-Berchem wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Sint-Agatha-Berchem		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	1 598	95,2	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	81	4,8	5,2
	Totaal lager onderwijs	1 679	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	494	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	312	58,8	51,2
	TSO	138	26,0	24,5
	BSO	81	15,3	24,3
	Totaal	531	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	232	53,8	45,9
	TSO	126	29,2	30,9
	BSO	73	16,9	23,2
	Totaal	431	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	46	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	14	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		3 195	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

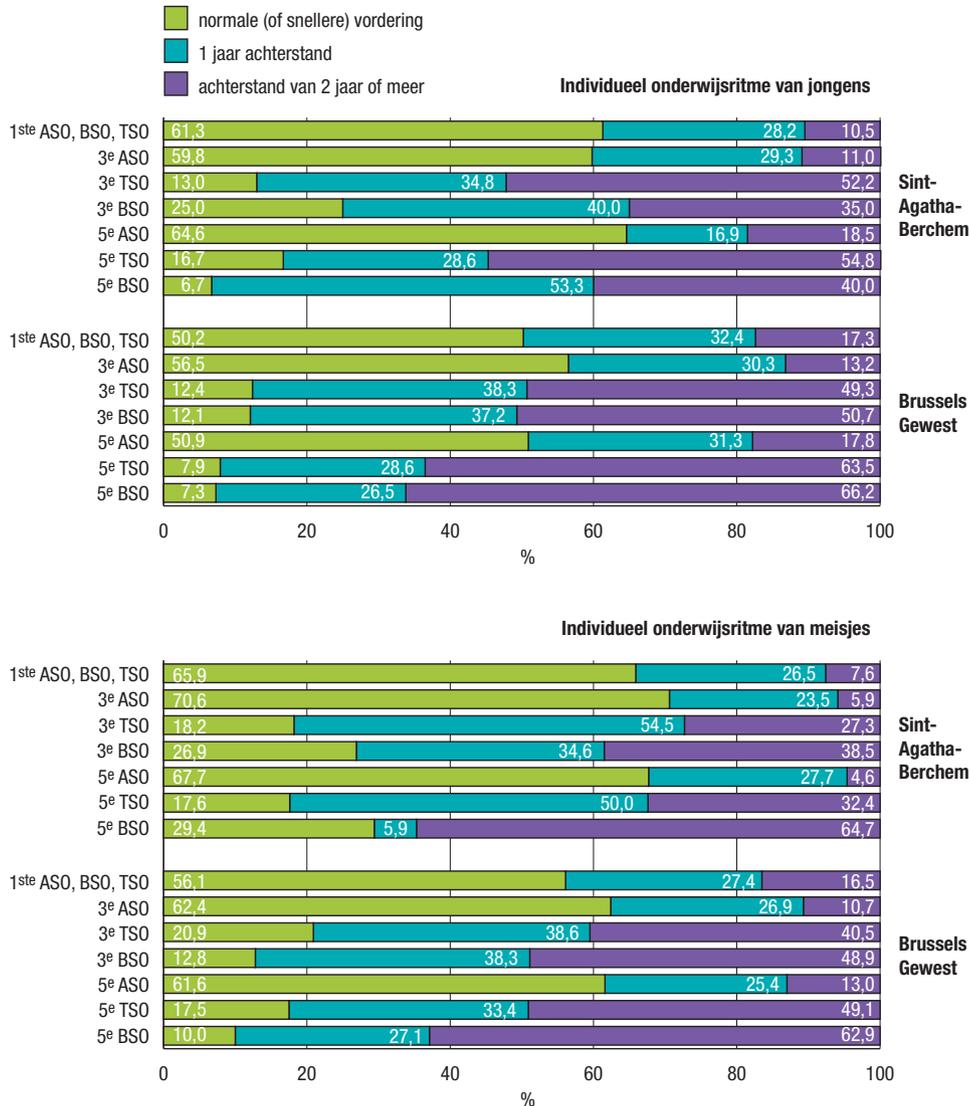
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gemiddelde van het Gewest kiezen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Sint-Agatha-Berchem wonen eerder voor het algemeen secundair onderwijs en minder voor het beroepsonderwijs.

De gemeente telt 3 195 schoolgaande leerlingen, dus leerlingen die in de gemeente wonen en het leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Sint-Agatha-Berchem en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1e jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, was in 2007-2008 tussen 55 en 65 % van de in Sint-Agatha-Berchem wonende kinderen normaal gevorderd (dat is meer dan in het Brussels Gewest). Tussen de 25 en 30 % had één jaar achterstand (zoals in het Gewest) en 10 % had twee of meer jaar achterstand (tegenover meer dan 15 % in het Gewest). Over het algemeen zijn leerlingen die in Sint-Agatha-Berchem wonen vaker normaal gevorderd dan in het Gewest.

Bovendien waren er in 2001⁽¹⁶⁾ verhoudingsgewijs minder jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden in de gemeente (39,9 % van de 18-24-jarige niet-studerenden) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

(16) Socio-economische enquête 2001.

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Sint-Agatha-Berchem en het Brussels Gewest.

	Sint-Agatha-Berchem	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	59,1	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m ²) - 2001	77,3	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	1,9	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	53,5	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	44,0	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	7,9	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	92,5	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	52,0	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	522	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	446	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	578	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	47,84	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

In Sint-Agatha-Berchem is het aandeel huishoudens dat in een appartement woont kleiner dan het gewestelijke gemiddelde (59,1 % tegenover 71,2 %). Het aandeel sociale woningen is daarentegen vergelijkbaar met dat van het Gewest (7,9 % tegenover 7,8 %). Alle woningen samen beschouwd bedraagt de gemiddelde huurprijs van een huurwoning in de gemeente € 522. De meeste woningen zijn standaard uitgerust (92,5 %

heeft basisvoorzieningen: een badkamer, stromend water en een toilet in huis) en de omgeving is eerder groen of zelfs landelijk (slechts 47,8 % van het gemeentelijk grondgebied is niet natuurlijk, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doordringbare oppervlakken⁽¹⁷⁾).

(17) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkel: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkel vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie "Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vieren van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnio: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

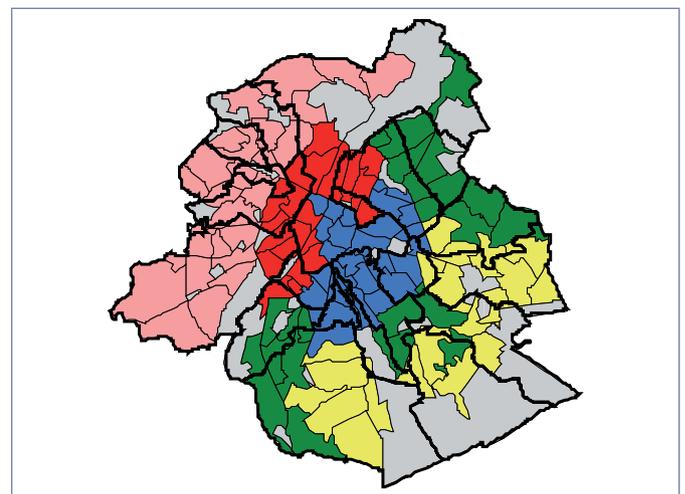
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkel (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijds piramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door

het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be
Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –
mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat
Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be
Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)
Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRACs)

www.cbai.be
Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be
Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in
het Brussels Gewest, Fiche 5: Gemeente Sint-Agatha-Berchem,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.